

واکاوی چارچوب نقش های شش گانه زبانی در رباعیات خیام

زهرا افشاردکانی^۱، زهرا افشار^۲، معصومه نصرت آبادی^۳، فریبا یزدان پناهی^۴، مریم زیرراهی^۵

۱- کارشناس ادبیات و زبان فارسی، دبیر رسمی دبیرستان های شیراز، دانشگاه یزد

۲- کارشناس ادبیات و زبان فارسی، دبیر رسمی دبیرستان های سپیدان، دانشگاه شیراز

۳- کارشناس ادبیات و زبان فارسی، دبیر رسمی دبیرستان های مرودشت، دانشگاه پیام نور شیراز

۴- کارشناس ادبیات و زبان فارسی، دانشگاه شیراز، دبیر رسمی دبیرستان های سپیدان

۵- کارشناس ارشد ادبیات و زبان فارسی، دانشگاه آزاد فسا، دبیر رسمی دبیرستان های سپیدان

چکیده

هدف از انجام این پژوهش، واکاوی چارچوب نقش های شش گانه زبانی در رباعیات خیام است که از حیث تاثیر هر یک از نقش های زبانی در جهت انتقال آموزه های تعلیمی، مورد واکاوی قرار می گیرد. روش تحقیق روش توصیفی - اقدام پژوهشی است که هدف آن توصیف شرایط با پدیده های مربوط به نظام آموزشی یا تعلیمی است. رباعیات خیام حاوی گونه ای نگرش اخلاقی ویژه است؛ نگرشی که می توان آن را مکتب اخلاقی خیام نامید. یافته های تحقیق نشان می دهند که از آنجا که ادبیات تعلیمی سرشار از پند و اندرز است؛ رباعیات خیام نیز منبع با ارزش و مستندی برای درک اندیشه های والای انسانی و اندرزهای خردمندانه اوست. برخی از رفتارها و کردارهای این شاعر گرانقدر برای مردم عبرت آموز بوده و اندرزهای اخلاقی متعددی از آنها قابل درک بوده است. بنابراین میتوان گفت که به جهت مخاطب محور بودن سخنان خیام، از میان نقش های شش گانه زبانی، نقش ترغیبی و عاطفی از برجستگی بیشتری برخوردار است. از آنجا که ارتباط انسانی در مدرسه و محیط آموزشی، بر اساس اهداف تعلیم و تربیت شکل می گیرد؛ پیشنهاد بنیادی پژوهش بیانگر این است که به واکاوی نقش های شش گانه زبان در سبک های مختلف (خراسانی، عراقی و...) پرداخته شود. همچنین به مولفین کتب درسی در سازمان آموزش و پرورش پیشنهاد می شود که نقش های شش گانه زبان، به ویژه نقش ترغیبی و عاطفی را که دارای اثرپذیری بیشتر در حوزه تعلیم و تربیت می باشد، مورد توجه قرار دهند.

واژگان کلیدی: نقش های شش گانه زبان، خیام، رباعیات، آموزه های تعلیمی